

Úvodní stránka>Rodinné věci a dědictví>Rodičovská zodpovědnost – právo péče o dítě, právo na styk s dítětem

Upozorňujeme, že výchozí [lv](#) verze této stránky byla v nedávné době aktualizována. Na překladu do jazyka, ve kterém se vám stránka právě zobrazuje, zatím pracujeme.

[angličtina](#)

K dispozici jsou již tyto aktualizované překlady: [en](#)

Swipe to change

Rodičovská zodpovědnost – právo péče o dítě, právo na styk s dítětem

Lotyšsko

1 Co znamená pojem „rodičovská odpovědnost“ v praxi? Jaká jsou práva a povinnosti osoby s rodičovskou odpovědností?

Dítě je v péči rodičů do doby, než dosáhne zletlosti.

Péčí se rozumí právo a povinnost rodičů starat se o dítě a jeho majetek a zastupovat dítě v jeho osobních a majetkových vztazích.

Staráním se o dítě se rozumí péče o dítě, dohled na ně a právo určit místo jeho bydliště.

Péčí o dítě se rozumí jeho zaopatření, tj. zajištění stravy, oblečení, bydlení a zdravotní péče, ochrany a jeho vzdělávání a výchovy (zajištění mentálního a fyzického rozvoje, přičemž se v možném rozsahu přihlíží k jeho osobnosti, schopnostem a zájmům, a příprava dítěte na společensky užitečnou práci).

Dohledem na dítě se rozumí zajištění bezpečnosti dítěte a jeho ochrana před jakoukoli hrozbou ze strany třetích osob. Právem určit místo bydliště dítěte se rozumí zeměpisná volba místa bydliště a výběr bydlení.

Staráním se o majetek dítěte se rozumí udržování a užívání majetku dítěte za účelem zachování a zvýšení jeho hodnoty.

2 Kdo obvykle nese rodičovskou odpovědnost vůči nezletilému?

Rodiče žijící ve společné domácnosti vykonávají rodičovskou péči společně. V případě rozluky rodičů pokračuje i nadále společná rodičovská péče. Péčí o dítě a dohled na ně vykonává rodič, se kterým dítě žije. Rodiče rozhodují společně v záležitostech, které mohou mít významný vliv na rozvoj dítěte.

3 Pokud rodiče nejsou způsobilí nebo si nepřejí nést rodičovskou odpovědnost vůči svým dětem, je možné místo nich jmenovat jinou osobu?

Je-li kvůli zavinění rodiče (způsobenému úmyslným jednáním nebo nedbalostí rodiče) ohroženo zdraví či život dítěte nebo zneužívá-li rodič svých práv, nebo pokud péčí o dítě a dohled na ně nevykonává, ohrožuje tudíž fyzický, mentální nebo morální rozvoj dítěte, může soud rodiči právo péče odejmout.

Je-li jeden z rodičů zbaven práva péče, svěří soud dítě do výlučné péče druhému rodiči. Pokud péče vykonávaná druhým rodičem nechrání dítě náležitě před ohrožením nebo pokud jsou oba rodiče zbaveni práva péče, pověří soud zajištěním institucionální péče o dítě rodinný soud.

4 Jestliže jsou rodiče rozvedeni nebo žijí odděleně, jak se stanoví rodičovská odpovědnost pro budoucnost?

V případě rozluky rodičů pokračuje i nadále společná rodičovská péče. Péčí o dítě a dohled na ně vykonává rodič, se kterým dítě žije. Rodiče rozhodují společně v záležitostech, které mohou mít významný vliv na rozvoj dítěte. Neshody rodičů řeší rodinný soud, nestanoví-li zákon jinak. Společná péče rodičů končí, byla-li podle dohody mezi rodiči nebo na základě soudního rozhodnutí svěřena výlučná péče jednomu z rodičů.

5 Jestliže se rodiče dohodnou na otázkách rodičovské odpovědnosti, jaké náležitosti musí splnit, aby tato dohoda byla právně závazná?

Pokud se rodiče dohodnou na záležitosti týkající se rodičovské odpovědnosti a provedou dohodu dobrovolně, není nutný souhlas úřadu nebo soudu.

6 Jestliže se rodiče nedohodnou o otázkách rodičovské odpovědnosti, jaké jsou alternativní prostředky pro vyřešení sporu bez účasti soudu?

V případě sporu řeší neshody rodinný soud. Není-li rodinný soud schopen neshody mezi rodiči vyřešit, nebo není-li rozhodnutí rodinného soudu provedeno, obrátí se rodiče na okresní (nebo městský) soud.

7 Jestliže se rodiče obrátí na soud, o jakých otázkách týkajících se nezletilého může soud rozhodnout?

Obrátí-li se rodiče na soud, požadují společnou péči nebo výlučnou péči. V případě potřeby soudce mimoto rozhodne o otázkách výživného, místa bydliště atd. Rodič, jemuž byla svěřena výlučná péče, vykonává péči o dítě, což zahrnuje právo jednat jménem dětí v jejich osobních a majetkových vztazích a právo určit místo bydliště dítěte. Každý rodič má povinnost a právo udržovat osobní vztah a přímý kontakt s dítětem. Toto ustanovení se použije i v případě, je-li dítě odloučeno od rodiny, nebo nežije-li s jedním či s oběma rodiči. Rodič, který s dítětem nežije, má právo dostávat informace o dítěti, zejména informace o jeho rozvoji, zdraví, školním prospěchu, zájmech a životních podmínkách. Spor rodičů ohledně péče je nutno rozhodnout s přihlédnutím k zájmu dítěte a po vyžádání si názoru dítěte, je-li dítě schopno jej vyjádřit.

8 Jestliže soud rozhodne o svěření dítěte do péče výlučně jednomu z rodičů, znamená to, že tento rodič může rozhodovat o všem, co se tohoto dítěte týká, aniž by to musel konzultovat s druhým rodičem?

Rodič, jemuž bylo dítě svěřeno do výlučné péče, má veškerá práva a povinnosti vyplývající z péče. Rodiče mají povinnost podporovat své dítě podle svých schopností a finanční situace. Otec a matka mají tuto povinnost do doby, než je dítě schopné starat se o sebe samo.

Povinnost podporovat dítě nekončí, je-li dítě odloučeno od rodiny, nebo nežije-li s jedním z rodičů.

Při rozhodování o svěření výlučné péče uváží soudy okolnosti daného případu, tj. to, který rodič žije s dítětem v době podání návrhu a který rodič vykonává každodenní péči o dítě. Dítě má právo udržovat osobní vztahy a přímý kontakt s kterýmkoli rodičem (právo na styk). Každý rodič má povinnost a právo udržovat osobní vztah a přímé kontakty s dítětem. Rodič, který s dítětem nežije, má právo dostávat informace o dítěti, zejména informace o jeho rozvoji, zdraví, školním prospěchu, zájmech a životních podmínkách. Svěření dítěte do výlučné péče jednomu z rodičů neznámá, že druhý rodič je práva péče zbaven.

9 Jestliže soud rozhodne o společné péči rodičů, co to v praxi znamená?

Jsou-li děti ve společné péči obou rodičů, mohou oba rodiče jednat jménem dítěte v jeho osobních a majetkových vztazích. Rodiče rozhodují společně o všech záležitostech týkajících se rozvoje dítěte.

10 Na jaký soud nebo úřad je třeba se obrátit s žalobou přiznání o rodičovské odpovědnosti? Jaké náležitosti je nutno dodržet a jaké dokumenty je třeba předložit?

Nároky vyplývající z práva péče a práva na styk jsou předkládány soudu v místě bydliště dítěte. V případě nároků vyplývajících z práva péče a práva na styk se má za to, že místem bydliště dítěte je registrované bydliště jeho rodičů. Pokud se registrovaná místa bydliště rodičů dítěte nacházejí na různých správních územích, má se za to, že místem bydliště dítěte je registrované bydliště rodiče, s nímž dítě žije. Nemají-li rodiče dítěte nebo dítě registrované bydliště, má se za to, že místem pobytu dítěte je místo pobytu rodičů.

Žalobní nárok je třeba podat podle § 128 občanského soudního řádu. Pokud jde o dokumenty, které je třeba k žalobnímu nároku přiložit, použije se § 129 občanského soudního řádu.

K žalobnímu nároku je možné přiložit také stanovisko rodinného soudu.

11 Jaké řízení se v těchto případech používá? Existuje zrychlené řízení?

Soudní řízení ve věcech občanských se řídí ustanoveními lotyšského občanského soudního řádu. Věci týkající se ochrany práv a zájmů dítěte projedná soud mimo pořadí. Soud si v záležitostech týkajících se svěřením péče, pečování o dítě a způsobu výkonu práva na styk vyžádá stanovisko rodinného soudu a vyzve zástupce, aby se dostavil k soudnímu jednání, a zjistí názor dítěte, je-li dítě vzhledem ke svému věku a stupni vyspělosti schopno jej vyjádřit.

Soud projednává občanské věci ve veřejném jednání vyjma například věcí týkajících se práva péče a práva na styk. Soud může obdobně prohlásit jednání (nebo jeho část) za neveřejné v zájmu nezletilých na základě odůvodněné žádosti účastníků řízení nebo dle uvážení soudu.

Strany mají právo podat soudu odůvodněnou žádost o rychlejší projednání dané věci. Soud poté tuto odůvodněnou žádost posoudí.

Na žádost jedné ze stran může být v soudním rozhodnutí uvedeno, že rozhodnutí nebo části týkající se výživného na dítě a věcí souvisejících s právem péče a právem na styk jsou vykonatelné bezodkladně.

Na žádost jedné ze stran vynese soud usnesení, které stanoví dočasné výživné na dítě, dokud není vydáno konečné rozhodnutí.

12 Mohu získat právní pomoc na pokrytí nákladů řízení?

O finanční prostředky na právní pomoc mohou požádat osoby s nízkými příjmy nebo deprivované osoby, jimž byl tento status přiznán v zákonem stanoveném řízení, a osoby, které se dostanou náhle do tohoto postavení a do finanční situace, jež jim znemožňuje chránit svá práva (kvůli přírodní pohromě, okolnostem vyšší moci či jiným okolnostem, které jsou mimo jejich kontrolu), nebo které jsou zcela v péči státu nebo obce (dále jen „zvláštní situace“).

Na odůvodněnou žádost dotyčné osoby posoudí soud nebo soudce finanční situaci jednotlivce a plně nebo částečně jej osvobodí od úhrady soudních výdajů do státního rozpočtu a uloženou platbu soudních výdajů do státního rozpočtu pozastaví, nebo ji rozdělí na splátky.

V souladu s občanským soudním řádem jsou navrhovatelé osvobozeni od úhrady soudních výdajů do státního rozpočtu v případech nároků souvisejících s vymáháním výživného na dítě.

13 Je možno se odvolat proti rozhodnutí ve věci rodičovské odpovědnosti?

Proti rozhodnutí se lze odvolat obvyklým postupem, tj. podáním opravného prostředku (krajskému soudu) nebo kasačního opravného prostředku (Nejvyššímu soudu).

14 V určitých případech může být nezbytné obrátit se na soud, aby rozhodnutí ohledně rodičovské odpovědnosti vymohl. Jaký postup se v těchto případech použije?

Soudní rozhodnutí jsou vykonávána, jakmile nabudou účinnosti, nebo neprodleně poté, co byla prohlášena za okamžitě vykonatelná.

Soudní rozhodnutí vykonává soudní vykonavatel.

15 Co bych měl učinit, aby bylo rozhodnutí o rodičovské zodpovědnosti, které bylo vydáno soudem v jiném členském státě, uznáno a vykonáno v tomto členském státě?

Rozhodnutí zahraničních soudů uznávají a vykonávají lotyšské soudy.

Rozhodnutí zahraničních soudů jsou uznána a vykonávána postupem stanoveným v občanském soudním řádu a podle nařízení Rady č. 2201/2003 o příslušnosti a uznávání a výkonu rozhodnutí ve věcech manželských a ve věcech rodičovské zodpovědnosti a o zrušení nařízení (ES) č. 1347/2000.

Návrh na prohlášení vykonatelnosti se předkládá ke zvážení okresnímu (nebo městskému) soudu v místě trvalého bydliště osoby, vůči které je výkon rozhodnutí navrhován, nebo v místě trvalého bydliště dítěte, jehož se výkon týká. Rozhodnutí o prohlášení vykonatelnosti nebo rozhodnutí, kterým se prohlášení vykonatelnosti zamítá, vydává soudce dle svého uvážení na základě podaného návrhu a přiložených dokumentů do deseti dnů ode dne podání návrhu, aniž by strany předvolal.

16 Na který soud v tomto členském státě bych se měl obrátit, chci-li napadnout uznání rozhodnutí o rodičovské zodpovědnosti, které bylo vydáno soudem v jiném členském státě? Jaký postup se v těchto případech použije?

Ve věci týkající se uznání rozhodnutí zahraničního soudu lze individuální stížnost na rozhodnutí soudu prvního stupně podat okresnímu soudu a proti rozhodnutí okresního soudu o individuální stížnosti lze podat opravný prostředek senátu podáním individuální stížnosti.

Účastník řízení, který má registrované bydliště nebo obvyklé místo pobytu v Lotyšsku, může podat individuální stížnost do 30 dnů ode dne vydání popisu rozhodnutí, zatímco účastník řízení, jehož registrované bydliště nebo obvyklé místo pobytu se nenachází v Lotyšsku, může podat takovou stížnost do 60 dnů ode dne vydání popisu rozhodnutí.

17 Jaké právo použije soud v řízení o rodičovské zodpovědnosti, jestliže dítě nebo strany nežijí v tomto členském státě nebo mají různou státní příslušnost?

Lotyšsko je vázáno Haagskou úmluvou ze dne 19. října 1996 o pravomoci orgánů, použitelném právu, uznávání, výkonu a spolupráci ve věcech rodičovské zodpovědnosti a opatření k ochraně dětí a dvoustrannými dohodami o právní pomoci, které byly uzavřeny mezi Lotyšskou republikou a Ruskou federací, Ukrajinou, Běloruskou republikou, Republikou Uzbekistán, Kyrgyzskou republikou a Moldavskou republikou.

Tyto internetové stránky jsou součástí portálu [Vaše Evropa](#).

Velice uvítáme jakoukoli [zpětnou vazbu](#) ohledně užitečnosti poskytnutých informací.

This webpage is part of an EU quality network

Poslední aktualizace: 05/04/2024

Za originální verzi stránky (v jazyce daného členského státu) odpovídá příslušné kontaktní místo Evropské soudní sítě. Příklad pořídily útvary Evropské komise. Je možné, že změny, které v originální verzi případně provedly orgány daného členského státu, nebyly ještě do překladů zapracovány. ESS-O ani Evropská komise neodpovídá ani neručí za informace a data, které tento dokument obsahuje či na které odkazuje. Předpisy v oblasti autorských práv členských států odpovědných za tuto stránku naleznete v právním oznámení.